

SZTUKA AMERYKI ŁACIŃSKIEJ 2011, NR 1

ISSN 2299-260X

Architektura barokowa Brazylii¹

Władysław Tatarkiewicz
(opracowanie tekstu Ewa Kubiak)²

Barok brazylijski należy do dziejów sztuki europejskiej. Zabytki jego były wznoszone przez wychodźców portugalskich zgodnie z wzorami, tradycją, obyczajem europejskim. Różni go to od baroku innych krajów Ameryki Południowej, w szczególności od Meksyku i Peru. Jednakże zaszczerpiony daleko od macierzystej Europy, w warunkach społecznych i geograficznych zupełnie odmiennych, nie mógł nie wytworzyć cech swoistych. Stanowi nie kopię, lecz odmianę europejskiej sztuki barokowej.

Barok ten w Europie nie jest znany zupełnie, a w samej Ameryce bardzo mało. Niemniej – jak powiada angielski badacz tej epoki – „nie ma nawet cienia wątpliwości, że w XVII i XVIII w. istniała w Brazylii piękna architektura... i przyjdzie dzień kiedy się będzie o niej pisało”³. Zanim miejscowi uczeni

¹ Komunikat zgłoszony dn. 16 grudnia 1935 r., referat nadesłany w maju 1936 r.; artykuł publikowany w: „Sprawozdania z posiedzeń Towarzystwa Naukowego Warszawskiego”, TATARKIEWICZ 1936: 14–36.

² Artykuł (choć dziś już nie do końca aktualny) jest pierwszym polskim opracowaniem naukowym dotyczącym sztuki kolonialnej Ameryki Łacińskiej, dlatego został umieszczony w tym tomie otwierając rozważania na temat sztuki odległego Nowego Świata. Tekst został opracowany na nowo, ujednoczono bibliografię, zostały zaznaczone numery stron w odnośnikach do niektórych publikacji, do norm dzisiejszych dostosowana została także ortografia. Pomimo kwerendy w zagranicznych bibliotekach dwóch pozycji bibliograficznych nie udało się zidentyfikować. Uaktualniono także fotografie.

³ „That a beautiful architecture existed in Brazil in the seventeenth and eighteenth centuries there is no shadow of doubt, but it is impossible to discover anything about it until someone who